

Даали и делибашии въ Плаково. — Презъ 1833 г. въ селото пристигнали даалии и делибашии. Всички били на коне. Облѣклата имъ били дълги до подколѣното. На глава носѣли високи кгуци.

Народътъ въ селото хукналъ да бѣга въ гората. Сърдцата мѣже взели оржието си и презъ нощта излѣзли въ планината. Водачагъ на даалиитѣ разпитвалъ за разбойници, за размирници и нехранимайковци. Въ селото се събрали старейтѣ и съобщили на главатаря, че такива лица нѣма въ селото и че тѣ гарантиратъ за мира и спокойствието. При все това даалиитѣ се бавили 10 — 15 дена и богато се хранили отъ селото. На трѣгване поискали дарове и нѣкакъвъ хакъ (ди шъ-хакъж), данъкъ за жбитѣ си, които се изхажвали отъ ядене.

Таинствената сграда.

По срѣдъ село Плаково, покрай рѣката, ученицитѣ минавахме покрай едно високо и доста ширско запусѣло здание. Мълвата изъ селото бѣ, че тази запусѣла и увехѣла сграда се крепяла отъ „таласъмъ“, който убивалъ всѣкого, ако се допре до нея. Сградата бѣ на мѣстото, гдето е сега новото училище. Нѣкога тя била общински домъ (общината). Въ него стояли и 2-3 турски заптии, поради недовѣрие къмъ раята. На близо до това здание, на дѣсния брѣгъ, се минаваше покрай стари гробища. Хората още вѣрваха въ вампири и таласъми. Какъвъ страхъ сме изпитвали, когато вечеръ по тъмно трѣбвашед а минаваме покрай сградата? Като е дума за гробища, нека споменемъ за единъ усамотенъ гробъ, който се намира и сега въ двора на *Димитъръ Стояновъ*. Надъ този гробъ има побита масивна плоча, по срѣдата кръстъ. На плочата е написано: „Помени Гди, душу раба твоего Маламо“. Следва кръстъ съ букви въ четиригъхъ му жгли „Јс. — Хр“, отдолу „Нѣ-ка“. Отлѣвата страна отгоре на долу (окростихъ): „Предки“, отдѣсно „чадо“. Подъ кръста Адамова глава, а подъ нея „Сене АѢД“ (1809). Адамовата глава е символъ на мъченическа смъртъ. Като разпитахме за историята на тоя усамотенъ гробъ съ надгробната плоча, научихме, че камъкътъ съ надписа дава историята на единъ смѣлъ българинъ, загиналъ мъченически съ жена си. Семейството *Маламовци* упражнявало кръчмарски занаятъ въ дюкяна си на главния пѣтъ. Държало се твърде независимо къмъ общината и винаги въ борба противъ турцитѣ. Когато умрѣлъ мъжътъ, баба Малама продължила да упражнява кръчмата съ сжщата мъжественостъ и независимостъ. Въ кръчмата гостували и ношували много пѣтници, отивайки за Балкана и връщайки се отъ него. Между пѣтниците имало и хайдутѣ (бунтовници), както и турци. Заподозрѣна въ укри-